

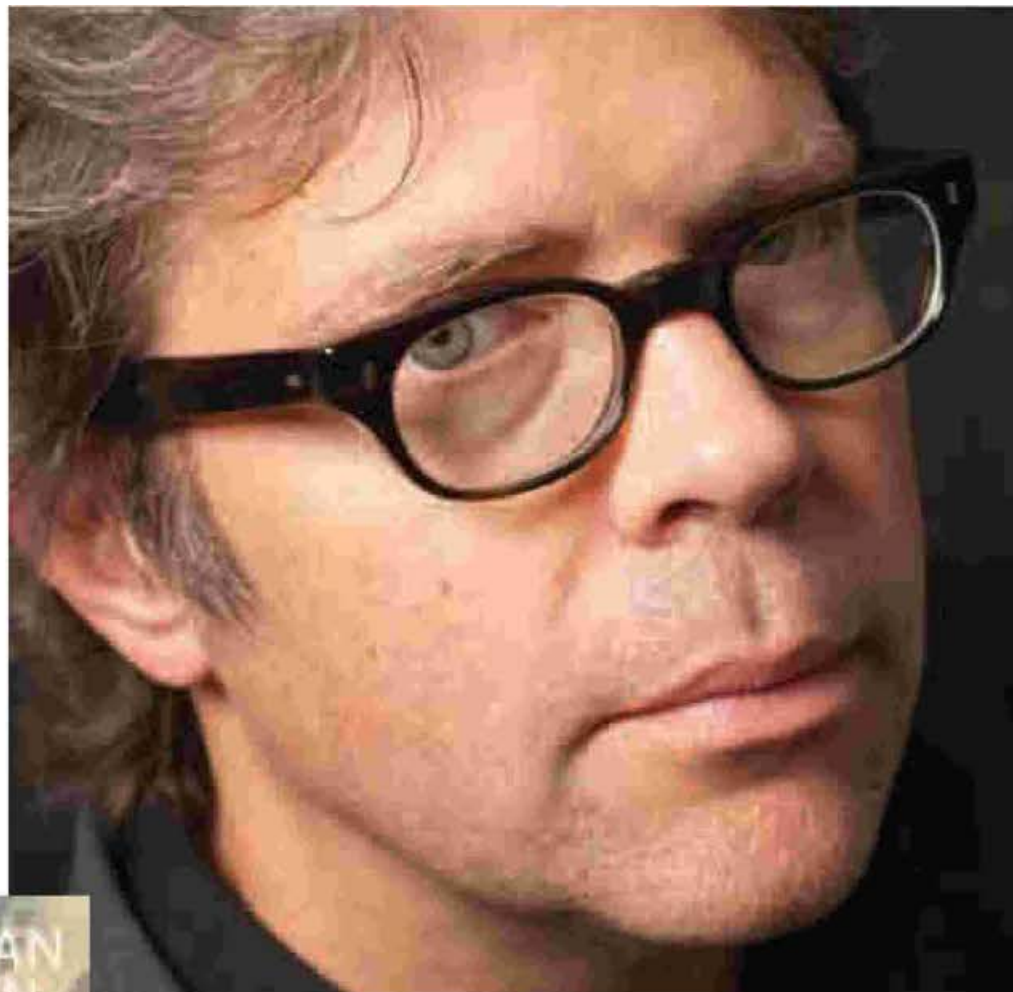
BIBLIO

Επιμέλεια:
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΙΡΜΠΛΗ

Τζόνθαν Φράνζεν, Σταυροδρόμια, Μπφ. Γιώργος Ίκαρος Μπαμπασάκης, εκδ. Ψυχογιός

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ /
ΕΚΔΟΣΕΙΣ /
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ /
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Η επιστροφή της αγίας αμερικανικής οικογένειας

Διαβάσαμε πρώτοι τα «Σταυροδρόμια» του **Τζόνθαν Φράνζεν**

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ**

Γνωρίστε τους Χίλντερμραντ, την οικογένεια που πρωταγωνιστεί στα «Σταυροδρόμια». Ο πατέρας Ρας, ένας φιλελεύθελος αλλά μερμηρής αναπληρωτής πάστορας στην Πρώτη Μεταρρυθμισμένη, μια φιλελεύθερη εκκλησία του προαστίου Νιου Πρόσπεκτ, ζει με τη γυναίκα του Μάριον, μια σεπτή και σεμνή πρεσβυτέρα που επιμελείται τα γραπτά και τα κηρύγματά του. Πάει καιρός που η Μάριον δεν βλέπει τον Ρας ερωτικά, μιας και, μετά από τέσσερα παιδιά και είκοσι πέντε χρόνια γάμου, το πάθος έλιωσε όπως λιώνουν και τα χιόνια του Σικάγου κάποια στιγμή. Αμοιβαία τα αισθήματα, το τέλος της σχέσης τους είναι αμφίδρομο. Η Μάριον σκέφτεται τον Μπράντλεϊ, πρώην εραστή της από τα χρόνια που έψαχνε την τύχη της στο Λος Άντζελες, κι ο Ρας, που δεν κάθεται φρόνιμος και στα αυγά του, κορτάρει ασύστολα με τη χήρα Φράνσις Κορτέλ.

23 Δεκεμβρίου 1971. Τα Χριστούγεννα έρχονται με φόρα, ο μεγαλύτερος γιος Κλεμ, σπουδαστής στο κολέγιο, αναμένεται να επιστρέψει στο σπίτι για τις γιορτές. Η κόρη Μπέκι, κουλ μαζορέτα και περιζήτητο λάφυρο για τα αγόρια του σχολείου, ο μικρότερος γιος Πέρι, ψιλόντιλερ μαριχουάνας και χρήστης με αξιοσημείωτη νοημοσύνη και λεξιλόγιο που τον κάνουν να διαφέρει από τους συνομηλίκους του στο σχολείο, μαζί με τον εννιάχρονο Τσάντσον συμπληρώνουν το κάδρο. Η οικογένεια Χίλντερμραντ κατοικεί στα μεσοδυτικά, στη Ζώνη της Βίβλου, εκεί όπου καθολικοί, προτεστάντες, βαπτιστές, αντβεντιστές, ευαγγελιστές κι ένα κάρο παραλλαγές χριστιανικών δογμάτων συντονίζουν τη ζωή τους με τα προστάγματα του Κυρίου, προσπαθώντας να κερδίσουν μια θέση στον Παράδεισο, παλεύοντας και ερμηνεύοντας κατά το δοκούν.

Τα «Σταυροδρόμια», που δανείζουν τον τίτλο τους στο μυθιστόρημα, είναι ένα εντευκτήριο, μια λέσχη, ένα κλαμπ φιλανθρωπικών εξωσχολικών δραστηριοτήτων, όπου κάθε λογής έφηβοι και νέοι προσπαθούν να ενδυναμώσουν τις σχέσεις τους υπό μορφή τακτικών συνεδριών. Μην πάει ο νους σας στα δικά μας συντηρητικά κατηχητικά. Στα «Σταυροδρόμια» παίζουν χίπι και φολκ ροκ μπάντες, γκάμα μαλακών ψυχεδελικών ναρκωτικών και πρωτότυπα προγράμματα σύμφιξης των σχέσεων ανάμεσα στη νεανική κοινότητα, με τους παπάδες να επιβλέπουν και να επιτηρούν το έργο σε συνθήκη χαλαρότητας, εφόσον το ζητούμενο που πρεσβεύουν είναι ο εθελοντισμός, η καλοσύνη, η αλληλεγγύη και το νιάξιμο όλων για όλους. Μια χριστιανική κοινότητα καταμεσής του αμερικανικού χίπιου ονειρίου που τελειώνει είναι τα «Σταυροδρόμια». Κατά καιρούς, το νεανικό κοπάδι τους ανηφορίζει στα απάτητα μονοπάτια των Ναβάχο της Αριζόνας για να προσφέρει εθελοντική δουλειά και έμπρακτο αλtruισμό για όσους τον έχουν ανάγκη.

Τα καλά νέα: ο Τζόνθαν Φράνζεν δουλεύει με πρώτο υλικό την αμερικανική οικογένεια με την ίδια κοινωνιολογική ματιά, οξυδερκή μεστότητα, ζέση και πρόζα των «Κραδασμών», της «Ελευθερίας» και των «Διορθώσεων». Το μυθιστόρημά του, που διαβάζεται ανευστί, είναι ένα χρονικό μιας ολόκληρης γενιάς μεσοδυτικών Αμερικανών από το 1929 του Μεγάλου Κραχ έως και το 1971. Μια αριστουργηματική πλοκή, μέσω της οικογένειας Χίλντερμραντ και των παθών της, απεικονίζει όλο τον κοινωνικό μεσοδυτικό ιστό της Ζώνης της Βίβλου. Ο Φράνζεν παρακολουθεί και καταγράφει τις ποικίλες σεισομογενείς ρήξεις των πρώων με το συγκεκριμένο περιβάλλον: χρειάζεται αγώνας για τις

ανήσυχες μονάδες να διεκδικήσουν την ελευθερία και τον αυτοπροσδιορισμό τους.

Είναι ένα οικογενειακό δράμα, μια αφήγηση που εστιάζει στη σύγκρουση ανάμεσα στον συντηρητισμό και τον ριζοσπαστισμό, που ελιθίζεται ανάμεσα σε τραυματικές σχέσεις, αποξένωση, καταπίεση, ερωτικά τρίγωνα, υποκρισία, καταπιεσμένες σεξουαλικότητες και αντικουλτούρα. Στιγμές στιγμές, η οικογένεια Χίλντερμραντ μοιάζει με αυτή των Γουόλτον ή των Ίνγκλις από το «Μικρό Σπίτι στο Λιβάνι». Άλλες πάλι με τους ψυχεδελικούς Τενενμπάουμ. Προσδοκίες, προσμονές, ματαιώσεις και πολύπλοκο κόμπος, άλυτα δεσμά ακτινογραφούν την πολυπλοκότητα των οικογενειακών σχέσεων.

Παίζοντας έντεχνα με τους ρυθμούς και το κατασκευαστικό των μυθιστορημάτων του 19ου αιώνα (Ντίκενς, Τολστόι, Σταντάλ), κλείνοντας όμως το μάτι και στην αιώνια ντιλανική και πιντσονική αφήγηση (στα «Σταυροδρόμια» οι μουσικές αναφορές είναι φολκ, ενώ υπάρχουν και δαιδαλώδεις ψυχογραφικές περιγραφές απίστευτης παραληρηματικής έντασης), ο Φράνζεν δεν έχει να φοβάται τίποτα! Τα «Σταυροδρόμια» πάλονται, εκρήγνυνται και εμφορούνται από ένα γράφιμο που τον τοποθετεί στην κορυφή των αμερικανικών γραμμάτων.

Χωρισμός και επανένωση, τύψεις και συμπόνοια, ο γολγοθάς της προσωπικής ανέλιξης-αυτογνωσίας, σχέσεις εμπιστοσύνης που δοκιμάζονται διαρκώς από άδολες ή στοχευμένες προδοσίες (επιθυμίες που για να ολοκληρωθούν προϋποθέτουν να πληγώσεις αλλά και να πληγωθείς), συνθέτουν ένα συναισθηματικό μυθιστόρημα ευγνωμοσύνης, οδύνης, ενοχών και κάθαρσης. Ρυθμός και πλοκή αμείωτης έντασης.

Κάθε κεφάλαιο είναι και μια εξομολόγηση, κάθε πρόσωπο ακτινογραφείται τόσο λεπτεπίλεπτα χειρουργικά, εμπειριστατωμένα και θαυμαστά, που με κάνουν να αναρωτιέμαι: Ποιος σύγχρονός του Αμερικανός μπορεί να γράψει σαν αυτόν; Τολμύ να πω, μόνο η Ντόνα Ταρτ. Έχοντας διαβάσει πρόσφατα την «Americana» του Ντε Λίλο (καιίτοι τα δύο βιβλία απέχουν δεκαετίες μεταξύ τους), ή ανατρέχοντας στον Στάνιμπεκ, τον Απντάικ και τον Φόκνερ, το πόρισμα είναι ένα: τα «Σταυροδρόμια» έχουν τη στόφα του ώριμου, μεγάλου, αμερικανικού μυθιστορήματος, αυτό που όλοι κυνηγούν αλλά μετρημένοι μπορούν να το καταφέρουν.

Επιστρέφοντας στις αρχές της δεκαετίας του '70, με τον πόλεμο του Βιετνάμ και το κίνημα των πολιτικών δικαιωμάτων να πρωταγωνιστεί, ο Φράνζεν διαλέγει να βάλει στο φόντο και τη θρησκευτικότητα. Μόνο που οι πράξεις όσων παρεπιδημούν και συκνάζουν στο εκκλησιαστικό εντευκτήριο της Πρώτης Μεταρρυθμισμένης επηρεάζονται από το πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο της εποχής. Το ίδιο και οι ερμηνείες περί αιωνιότητας, θείας χάρις, Κόλασης, Παράδεισου, must do και don't των Γραφών και των Ευαγγελίων. Ο Ρας, η Μάριον, η Μπέκι, ο Κλεμ, ο Πέρι είναι αδύνατοι να πορευτούν μόνο με τα κηρύγματα του Πανάγαθου: οι ορμόνες φλέγονται, οι αναμνήσεις μαχαιρώνουν, ο χριστιανισμός και η φροϊδική εις βάθος ψυχανάλυση τέμνονται, και οι ερμηνείες του καθένα από τους πρωταγωνιστές ως προς το τι θα πει «καλύτερος άνθρωπος» δίστανται και αλληλοσυγκρούονται. Κάθε κρίκος των Χίλντερμραντ αναζητά μια μορφή ελευθερίας, όμως οι άλλοι κρίκοι της γραμμής του αίματος μπορούν (και επιδιώκουν) να του τη στερήσουν. Μόλαταυτα, η ζωή και η μοίρα τους βρίσκουν τον προσωπικό τους δρόμο.

Σε αυτή τη διαρκή αναζήτηση της ατομικής σωτηρίας και της ευτυχίας, ο Τζόνθαν Φράνζεν φέρεται στους πρωταγωνιστές του με ασύλληπτη αγάπη, δεν ρίχνει κανέναν, δικαιολογεί τους πάντες. Με μια απίστευτη μαεστρία διερευνά την ιστορία ενός έθνους και τριών γενεών, συνθέτοντας μια σάγκα που οι εναλλασσόμενες οπτικές και πρακτικές των πρωταγωνιστών κλιμακώνουν το σασπένς.

Τα «Σταυροδρόμια» του Τζόνθαν Φράνζεν θα κυκλοφορήσουν από τις εκδόσεις Ψυχογιός σε λίγες μέρες. Η μετάφραση του Γιώργου Ίκαρου Μπαμπασάκη είναι πεντάστερη. ●